

d'Leide vun de Generatioune vun eise Virfahren duer. Mir mussen et viruginn un déi nächst Generatiounen.

Elo kann ee sech vläicht froe firwat grad ech hei als eent vun deene Jéngsten heibannen zu dësem Projet fir d'Regierung schwätzen. Dat ass awer gradesou richteg a grad esou, wéi et soll sinn. Well et si mir, déi Jonk, déi nach dovun erzielt kritt hunn, vun eisen Elteren, vun eise Grousselteren, déi de Krich selwer erlieft hunn, matgemaach hunn, vläicht hu missen agezu ginn, vläicht an der Resistenzer waren, déi dat musse viruginn, déi am beschte kënnen den Iwwergank bidden an duerbidd fir weiderliewen ze loossen, wat d'Erliednesser vun deene Generatiounen sinn, déi am Zweete Weltkrich gelidden hunn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, vill Matière ass nach opzeschaffen hei. Individuell Erfahrungen, déi niddergeschriwwen gi sinn, individuell Erfahrungen, déi ee ka sichen goen, déi ee ka recueillir, wat an deene leschte Joren ëmmer méi geschitt ass, wat een awer nach ka weider maachen.

Et sinn och geschichtlech Fakten an Zesummenhäng nozesichen, ze erfuerchen, opzeschaffen, zesummenzeschreiwen a virun allem wëssenschaftlech auszewäerten. Et gëtt vill Aspekter, et gëtt vill Facetten, et gëtt vill Saachen zesummenzedoen, ze beschreiwen, a wéi gesot auszewäerten an dësem Kontext, fir een ëmfaassent Bild ze ergi vun de schwärze Säiten, vun de groe Säiten, vun de wäisse Säiten, vu Resistenz, vun Zwangsrekutierung, vu Matleefertum, där es och do war, fir dat mir eemol e ganz ëmfaassent Bild kréien.

Dëst Gesetz, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, gesäit dofir, gradesou wéi dat parallellt Gesetz fir d'Resistenz, d'Schafung vun engem Centre de Documentation et de Recherche vir, fir déi Aufgabe wouerzehuelen.

Wann ech vläicht just kann ee Wuert dorop äntwerten, wat den Här Braz gefrot hat a senger Intervention, also op déi Motioun zrëckkommen, déi am Februar d'lescht Joer hei gestëmmt gi war iwwert déi russesch Archiven iwwert d'Zwangsrekutierung a russescher Gefangeschaft, sou kann ech soen, dat war éischters emol eng Etüd, déi gemaach ginn ass an der éischer Halschent vun den 90er Jore vun der Regierung, mat Regierungshëllef an och mat Regierungszuelung, op Bedreiwe vun den Enrôlés de force an hirer Federatioun, an déi Etüd ass hinnen och iwwerrecht ginn.

U sech war d'Regierung der Meinung, dat et eng Etüd war - well si op Bedreiwe vun der Zwangsrekutierung-Federatioun gemaach ginn ass -, déi och hinne géif gehéieren an et hinnen och fräisteet mat där Etüd ze maachen, wat si wëllen a wéi si dat fir richteg fannen um Niveau vun enger Publikatioun.

Zweetens ass et awer esou, dat mir parallell dozou d'accord waren, dat jiddferen, den Informatiounen wëllt kréien iwwer Leit aus senger Famill, respektiv déi Betraffe selwer nofroen kënnen op Basis vun engem bestëmmten Numm bei eis an der Regierung, beim Centre de Documentation et de Recherche sur la Résistance, well do leien se de Moment a si komme sécherlech och an deen anere Centre. Do kann ee konkret nofroen, wat fir eng Renseignerter iwwer e bestëmmten Numm dran enthalen sinn.

Da muss ee soen, dat an der Etüd dat erauskomm ass a confirméiert konnt ginn, wat eigentlech scho virdu vun der Federatioun vun den Zwangsrekutierung zesummege-droe gi war. U sech ass alles bestätegt gi wat si virdu scho wossten. Nei Nimm an nei Informatiounen si kaum dobäikomm, well si esou komplett an hirer Aarbecht virdu waren.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wëssenschaftlech Auswertung, domadder wäerten an der nächster Zäit déi zwee Centres de documentation sech ofginn a weider viruschaffen un där Aarbecht, déi scho gelescht gi war, déi aner Leit gelescht hunn, wou si selwer drun amgaange sinn a wou se dorunner viru wäerte fueren.

Dëst Gesetz gesäit dofir och e ganz enkt Zesummeschaffe vir zwëschen deenen zwee Centres de recherche et de documentation. Dat ass wichtig an néideg, fir esou vill Synergie wéi méiglech ze schaffen. Gläich Considération zwëschen Resistenz an Zwangsrekutierung, keng Segregatioun zwëschen deenen zwou Strukturen, keng separat Geschichtsforschung a -schreiwung. Et ass eng gemeinsam Vergaangenheet, et ass e gemeinsaamt Leiden, et ass e Stéck oder besser e Ganzt vun eiser Geschichte an am Endeffekt eng Viraussetzung fir eist heitegt Liewen a Friden an a Wuelstand an deem gëeenten Europa.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech kann lech haut hei soen, et ass der Regierung hire Wunsch, dat déi zwou equivalente Strukturen mat der Zäit ëmmer méi enk beienee kommen an zesummenwuessen.

Loosse mer ni vergiessen!

Merci fir Är eestëmmeg Ënnerstëtzung.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien.

■ **M. le Président.** - Merci, Madame Statsekrätärin. D'Diskussion ass domadder definitiv ofgeschloss. Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 5348.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi 5348 ass ugehooll mat 57 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank (par M. Marc Spautz), MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, M. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers (par Mme Nelly Stein), Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Marc Spautz, Mmes Nelly Stein, Martine Stein-Mergen (par M. Marcel Oberweis), MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err (par Mme Claudia Dall'Agnol), MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz (par M. Ben Fayot);

MM. Xavier Bettel, Niki Bettendorf (par M. Claude Meisch), Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Felix Braz, Camille Gira (par M. Henri Kox), Jean Huss (par M. Claude Adam), Henri Kox et Mme Viviane Loschetter (par M. François Bausch);

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling (par M. Gast Gibéryen), Jean-Pierre Koepf et Robert Mehlen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou décidéiert.

Dir Dammen an Dir Hären, mir kommen elo zur Diskussion vum Projet de loi 5407 iwwert d'Subsidien un d'Studenten D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et si bis elo ageschriwwen: d'Ma-

dame Brasseur, d'Madame Dall'Agnol, den Här Adam an den Här Henckes.

D'Wuert huet elo d'Rapportrice vum Projet de loi, déi honorabel Madame Nelly Stein. Madame Stein, Dir hutt d'Wuert.

2. 5407 - Projet de loi modifiant la loi du 22 juin 2000 concernant l'aide financière de l'État pour études supérieures

Rapport de la Commission de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de la Culture

■ **Mme Nelly Stein (CSV), rapportrice.** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wéi mer d'Gesetz den 22. Juni 2000 gestëmmt hunn, do ware mer all frou, well mer d'Aide financière fir d'Héichschoulstudente substanzuell eropgesat haten. An als Kommissioun ware mer ganz besonnesch houfrech, dass déi deemoleg Héichschoulministesch Madame Hennicot och nach dem Amendement vun der Kommissioun Rechnung gedroen huet. Mir hunn eis vill Zäit an der Kommissioun geholl fir dëse Projet, esou datt ee ka soen, en ass net iwwert de Knéi gebrach an och net duerchgebaatscht ginn, och net an engem Wahlkampf.

An dach, fënnef Joer méi spët, musse mer nobesseren, an dat bedéngt duerch eng Jurisprudenz vum europäesche Gerichtshaff, där mer onbedéngt Rechnung mussen droen. Ganz kuerz elo den Historique.

De Projet ass de 26. November vum zoustännegen Héichschoulminister François Biltgen an der Chamber deponéiert ginn. De 17. November 2004 ass de Projet un de Statsrot gaangen, deen de 4. Januar vun dësem Joer e favorablen Avis ofginn huet.

An der Kommissiounssëtzung vum 3. Februar 2005 huet d'Kommissioun mech als Rapporteur bestëmmt a gläichzäiteg hu mer de Gesetzestext an den Avis vum Statsrot ënnert d'Lupp geholl. De schrëftleche Rapport gouf an der Sëtzung vum 16. Februar 2005 ugehooll.

Ëm wat geet et elo? Den Artikel 2 vum Gesetz vum 22. Juni 2000 iwwert d'Aide financière définiert, ween an de Genoss vun der staatlecher Hëllef ka kommen. Dat si véier Kategoriën vu Studenten: Lëtzebuerger, EU-Bierger, politesch Flüchtlingen a Bierger aus Drëttstaten.

(M. Jos Scheuer prend la Présidence)

Haut wëlle mer eis just am Kader vun dësem Projet mat deenen zwou éischte Kategoriën beschäftegen, dat heescht mat de Lëtzebuerger a mat den EU-Bierger.

Fir d'Lëtzebuerger geet d'Nationalitéit duer, mä d'EU-Bierger mussen hire Wunnsätz zu Lëtzebuerg hunn, an, an dat ass wichteg, si mussen ënnert d'Artikelen 7, respektiv 12 fallen, aus dem Règlement n° 1612/68 iwwert déi fräi Circulatioun vun Aarbechter an der Communautéit.

Ech wëllt kuerz drun erënneren, dass den Artikel 7 virgesäit, dat en Aarbechter aus der EU um Territoire vun alle Memberstaten net dierf anescht behandelt gi wéi en einheimischen Aarbechter. Dëst bezielt sech virun allem op d'Aarbecht, op d'Rémunération, d'Konditiounen vun engem Licenciement an op d'Reintégration um Aarbechtsmaart, am Fall wou een an de Chômage fält. E kënn doriwwer eraus an de Genoss vun deeneselwechte staatlechen a sozialen Avantagé

wéi een nationalen Aarbechter. Den Artikel 12 bezielt sech op d'Kanner vun deene Leit, déi am Artikel 12 viséiert sinn.

Här President, déi jëtzeg Législatioun mécht also en Ënnerscheed tëscht de Lëtzebuerger Statsbierger an de Ressortissanten aus der EU, déi supplementäre Konditiounen ënnerworf sinn. D'Jurisprudenz vum europäesche Gerichtshaff gesäit awer an dësen zousätzleche Konditiounen e Verstouss géint d'Gemeinschaftsrecht, andeems se feststellt, dat et net erlaabt ass fir engem Bierger aus engem aneren EU-Memberstat eng Wunnklauser opzëerleeden, déi sech op den Territoire vun deem Stat bezielt, deen d'Studienhëllef ausbezilt. Et ass doriwwer eraus net erlaabt, dat en EU-Bierger ënnert d'Reglement 1612/68 fale muss, während dës Konditioun fir de Lëtzebuerger ewechfällt.

Wat dëse Punkt ubelaangt, si mer der Meinung, et sollt een déi Konditioun, also ënnert d'Reglement 1612/68 falen, am Gesetz loossen. An iwwregens, an deem Punkt huet och den europäesche Gerichtshaff nach net säi lescht Wuert geschwat.

De Projet, mat deem mer hei befaasst sinn, imposéiert dem Lëtzebuerger Student säi Wunnsätz zu Lëtzebuerg ze hunn, dat heescht also, dat de Lëtzebuerger, dee selwer am Ausland wunnt, oder wou d'Elteren am Ausland wunnen, net méi finanziell vum Stat gehollef ka kréien. Hei sief awer preziséiert, dat et sech net ëm all eis Studenten handelt, déi am Ausland studéieren. Déi Studente behale jo hire Wunnsätz hei zu Lëtzebuerg. Et handelt sech och net ëm d'Kanner vun den Diplomaten, déi jo och hire Wunnsätz zu Lëtzebuerg behalen.

Déi Studenten, déi elo net méi an de Genoss vun esou enger staatlecher Hëllef komme wäerten, sinn déi, déi guer kee Lien méi mat Lëtzebuerg hunn. Do gëtt et zum Beispill ee Student, deen an Amerika gebuer ass, do leeft, e japanesche Papp huet, eng lëtzebuergeresch Mamm, en huet awer guer kee Lien méi mat Lëtzebuerg, en huet awer d'Lëtzebuerger Nationalitéit. Dee gëtt also no dësem neie Gesetz eliminéiert. Datselwecht fir ee Student, deen am Ausland leeft, ee Lëtzebuerger Papp huet, an och d'Lëtzebuerger Nationalitéit nach huet, mä deen am Ausland leeft. Dee kann och net méi berücksichtegt ginn.

Doduerch dat mer elo den Artikel 2 ofänneren an eng Residenzklausel fir d'Lëtzebuerger aféieren, hiewe mer d'Diskriminatioun op. De favorablen Avis vum Statsrot erlaabt mer, direkt op d'Aarbechte vun der parlamentarescher Kommissioun iwwerzegoen, wou mer iwwregens eng ganz konstruktiv Diskussioun haten a wou de Minister eis konnt e puer interessant Donnéeën liwweren.

Esou sinn op den 1. Februar 2005 fir dat akademesch Joer 2004-2005 net manner wéi 6.886 Demandé fir eng Studienhëllef agaangen, wouvunner der 40 no der neier Législatioun net méi kënnen berücksichtegt ginn, well dës Studenten hire Wunnsätz net zu Lëtzebuerg hunn. Déi concernéiert Studenten - do gesitt Der wéi mënschlech mer hei zu Lëtzebuerg sinn, mat eise Lëtzebuerger nach ëmmer - hunn awer d'Méiglechkeet, fir hir wunnlech Situatioun ze régulariséieren, fir weider vun der Finanzhëllef profitéieren ze kënnen.

De Ministère huet och an Aussicht gestallt, dat déi concernéiert Studenten eventuell kéinte kontaktéiert ginn, fir hinnen nozeleeën, dat se sollten hir Situatioun régulariséieren. De Minister huet de Memberen aus der Kommissioun weiderhi verséichert, dat den zoustännegen Service am Ministère gewëllt ass, fir e Maximum u Pragmatismus bei der Gestiou vun de concernéierten Dossiere walten ze loossen.

Et ass och zu Recht drop higewise ginn - an dat ass dat Wichtigst, firwat mer et musse maachen -, dat den Enjeu vun de Studienhëllef grouss ass, well et geet jo drëm, fir d'Mobilitéit vun de Lëtzebuerger Studenten ze promovéieren. Hei muss och gesot ginn, dat eise System vun der Aide financière, ee vun deenen avantagéisten aus Europa ass.

Erlaabt mer heizou e puer Zuelen. Am akademesche Joer 1999/2000, also nach virum A-Kraaft-Triede vum neie Gesetz, hu 4.412 Studenten vun der Aide financière profitéiert, am Joer drop waren et der 5.017 an am Joer 2003/2004 waren et der 6.723. 2003/2004 huet de Stat eng global Zomm vun 8,2 Milliounen Euro als Boursen iwwerwisen an 38,6 Milliounen Euro u Prêten accordéiert. Wann een dat an al Lëtzebuerger Frang ëmrechent, da kënn ee bal op zwou Milliarden aler Lëtzebuerger Frang, wat jo awer wierklech net näischt ass.

Eis Aide financière ass awer och avantagéis, well se transféierbar ass. Dat heescht, dat se net un d'Studieland gebonnen ass. Eis Studente kënnen hir Aide financière an déi ganz Welt mahuelen, wat awer net de Fall ass fir Studenten aus eisen Nopeschlänner.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Minister preziséiert doriwwer eraus, dat d'Konditioun vun der Non-transférabilitéit vun de Studienhëlfe, sou wéi et vum auslännesche Gesetzgeber virgesinn a vum Gemeinschaftsrecht erlaabt ass, eng vun den Ursachen vum limitéierte Succès vum Erasmus-Sokrates-Programm duerstellt. De Minister plädéiert dofir, fir eise System, deen eben déi Transférabilitéit huet, net ze hypothekeieren.

Mat der Législatioun geet et och drëm, fir e Subsidientourismus ze vermeiden, dee riskéiert ze Entstoen, wann de Krees vun deenen, déi an de Genoss vun enger finanzieller Hëllef kommen, iwwert d'Zuel vun de Studenten, déi zu Lëtzebuerg wunnen, eraus erweidert gëtt. Et ass nach drop higewise ginn, dat et u sech net méiglech ass, fir Studienhëlfe vun zwee oder méi Länner ze cumuléieren.

An der Kommissioun ass Kritik okomm, well verschidde Membere bedauert hunn, dat d'Regierung bis haut gewaart huet, fir déi bestoend Législatioun ofzëänneren, bis dat eng Jurisprudenz vum europäesche Gerichtshaff virloong.

Des Weiteren ass drop higewise ginn, dat sech d'Generositéit vun de staatleche Studienhëlfe aus dem Artikel 23, Abschnitt 4, aus der Verfassung ergëtt. Den Artikel seet, dat all Lëtzebuerger fräi ass seng Studien an deem Land an op där Uni ze maachen wou hie wëllt.

Sou wäit fir mäi mëndleche Rapport.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech hoffen, ech konnt lech alleguerten e bësse vun der Wichtigkeet vun dësem Projet iwwerzeegen a géif lech och bidden de Projet ze stëmmen. Op jiddde Fall ginn ech den Accord vu menger Fraktioun an ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet.

■ **Plusieurs voix.** - Très bien.

■ **M. le Président.** - Merci, Madame Stein. Als nächst Riednerin ass d'Madame Brasseur agedroen. Madame Brasseur, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

■ **Mme Anne Brasseur (DP).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Madame Stein huet elo als Rapportrice an hirer gewinnt gudder Manéier all Detail vum Gesetzesprojet duergeluecht, esou dass ech dat net méi brauch ze maachen an iwwert d'Adaptatioun vun eisen Texter ze schwätzen, déi néideg sinn, fir dass eist Gesetz iw-

wert d'Studiebäihëllefen an Aklang ass mam europäesche Recht.

Wann een also net méi brauch an den Detail vun dësem Projet de loi anzegoen, sou wëll ech dach awer e puer Remarquen zu der Diskussioun bäidroen.

Mir hunn e ganz generéise System vu Studiebäihëllefen, dee generéisten an Europa an héchstwahrscheinlech och souguer weltwäit. Dat ass och gutt esou, well eis Studenten - zu engem groussen Deel - musse jo nach wie vor an d'Ausland studéiere goen, wat mat ganz héije Käschte verbonnen ass, sou dass mer dee System och solle bäibehalen.

Déi Ënnerstëtzung ass weiderhin néideg a souguer nach méi noutwendeg wéi jee, wa mer wëllen an eng Wëssensgesellschaft goen. A mir wësse jo, dass den Taux vun den Universitaires zu Lëtzebuerg wierklech geréng ass, sou dass mer dat weider mussen ënnerstëtzen. Op jiddfer Fall däerfen d'Sue keng Barrière sinn, fir dass e jonke Mënsch ka weider studéieren.

Mir müssen awer oppassen, dass eise generéise System net zu engem Studien- oder engem Subsidentourismus féiert, net dass mer Leit op Lëtzebuerg unzéien, déi sech hei pro forma op d'Universitéit androen, déi hei och wunne kommen, mä deenen hir Haaptaktivitéit mat Sécherheet d'Studium net ass. Dat wier net gutt fir de System, mä dat wier och net gutt fir de Standuert Lëtzebuerg a virun allem géing dat der Réputatioun vun der Uni kee Gudds bréngen. Dofir musse mer do vigilant sinn an d'Zuelen am A behalen, wéi staark sech an Zukunft d'Demande vu Bähëllefen wäert entwéckelen.

A Frankräich ass viru kuerzem eng Etüd gemaach ginn am Optrag vun franséschen Educationsminister, et ass iwwregens e Lëtzebuerger, deen déi Etüd gemaach huet, an dee koom zur Konklusioun, dass d'auslännesch Studenten a Frankräich 40% mander Réussite hunn an den Unisexamen an dass ee sech misst a Frankräich iwwerleeën, ob een net soll Quoten aféieren, fir auslännesch Studenten a Frankräich zouzeloossen.

Dat stoung onnuanciéiert esou an der Press an ech weess, dass et sech net kann ëm europäesch Studenten handelen, well dat wier contraire zum Droit européen. Mä ech hat doropshin eng Fro un den zoustännege Minister, den Här Biltgen, gestallt, andeem ech hie gefrot hunn, ob en dat awer net wëllt op en Ordre du jour setze vun engem europäesche Conseil vun den zoustännege Ministere. Op déi Fro krut ech keng Äntwert. A meng zweet Fro war, wéi den Taux de réussite da vun de Lëtzebuerger Studenten a Frankräich wier. Och dat huet de Minister net beäntwert, hien huet mer just gesot, ween alles Primé kritt, wéi vill dat der sinn en nombre brut, mä awer net wéi d'Verhältnis ass vum Taux de réussite vun de Lëtzebuerger par rapport zu de Fransousen.

Ech sinn awer der Meenung, dass mir dee Chiffer musse kënnen kréien. Wann d'Fransouse kënnen soe wéi vill Auslänner op hiren Unie réusséieren, musse mir dach awer och kënnen erausfanne wéi vill Lëtzebuerger do drënner sinn, oder net? Ech hunn nämlech d'Gefill, mä ech kann et net beweisen, an ech wollt dat awer héieren, dass d'Lëtzebuerger besser ofschneiden, wéi déi aner Auslänner op de franséschen Unien. An déi Informatiounen, déi ech hunn, dass d'Lëtzebuerger och besser ofschneiden en moyenne, wéi d'Fransouse selwer, si wierklech e positivt Zeeche fir ons jonk Leit. Mä leider konnt ech dorop keng Äntwert kréien.

Onst Subsidegesetz, d'Basisgesetz vun 2000, gesäit vir, dass ee keng Abusë ka maachen an dass eng gewëss Studienzäit virgesinn ass; et däerf een ee Joer méi laang brauche wéi d'Studienzäit, sou laang kann een ënnerstëtzt ginn.

Ech wollt d'Donnéeë mol kucken, wéi vill dat der wieren, ob och Subside géingen ënnerbrach ginn. An dunn hunn ech mech wollte schlau maachen um Site vum Enseignement supérieur um Internet.

Grouss war mäin Erstaunen, Här President, dass et kee Site gëtt vum Enseignement supérieur an dofir wollt ech d'Madame Statsssekretär froen, ob ech esou schlecht gekuckt hunn oder ob deen esou onzougänglech ass, dass et ganz schwiereg ass, en ze fannen? Ech hunn ënner Gouvernement gekuckt an dann de Ministère a wann een dann do drop klickt, da kënnst een op de Ministère de la Culture, deen e Site huet, dee guer net ausgesäit, wéi d'Sitë vun deenen anere Ministere. Ech hunn do weider probéiert Informatiounen ze kréien iwwert de Ministère de l'Enseignement supérieur, dat ass mer net gelongen.

Dat Eenzezt, wat ech fonnt hunn, dat ass e Rapport d'activité vum Centre de Documentation et d'Information, also vum CEDIES, an do stinn och d'Donnéeën iwwert d'Subsiden dran. D'Madame Stein huet déi och elo grad nach rappeléiert. Mä et ass awer schonn erstaunlech, dass ech kee Site vum Enseignement supérieur fonnt hunn. Do géing ech dem Här Biltgen awer wëllen un d'Häerz leeën - hie war jo an der viregter Regierung zoustänneg fir d'Kommunikatioun - fir déi nei Technologien, wierklech awer ze kucken, dass dee Ministère och elo esou dotéiert gëtt, dass en en eegene Site huet, wou ee sech kann dokumentéieren.

A wat ech och net fonnt hunn, dat ass de Rapport d'activité vum Ministère de l'Enseignement supérieur vum Joer 2003. Och do hunn ech nëmmen d'Dokumentatioun fonnt vum Ministère de la Culture. Telefonesch hu mer nogefrot, an dunn ass am Ministère gesot ginn, si géingen dann emol kucken a wa se dee Rapport géinge fannen, da kréich ech dee matgedeelt. An ech menge wa mer vun eGovernment schwätzen, an den Här Biltgen hat sech jo dat ganz grouss a säin eegene Programm geschriwwen, dann ass et wierklech un der Zäit, dass den Här Biltgen och kuckt, dass dat am Ministère vum Enseignement supérieur an d'Praxis ëmgesat gëtt.

Eng Fro, déi ech wollt stellen, déi ass am Zesammenhang mat de Prêts remboursables. Et muss ee jo zéng Joer no der Studienzäit déi Suen, déi ee geléint kritt, zrëckbezuelen, zu engem nidderegen Taux. Wat ass virgesinn, Madame Statsssekretär, wann déi net zrëckbezuelst ginn? Sinn do Sanktiounen virgesinn? Oder wéi wierkt dat sech aus? Dee Prêt remboursable gëtt et jo net eréischt säit dem Joer 2000, soss hätte mer nach keng Erfahrung dran, mä dee gëtt et scho méi laang. Gëtt et Studenten, déi insolabel waren an net konnten zrëckbezuelen, a wat ass an deem Fall virgesinn?

Ech wollt lech nach, Här President, op eppes opmierksam maachen, dat ass de Règlement grand-ducal vum 5. Oktober 2000, deen huet d'Ausféierungsbestëmmunge vum Gesetz vun 2000 virgesinn. Dee Règlement grand-ducal muss selbstverständlech adaptéiert ginn, well do sinn och nach verschidden Dispositiounen dran, déi en Ënnerscheed maachen tëschent Lëtzebuerger an Netlëtzebuerger, an dat ass jo da konträr zu deem neien Text. Dofir wollt ech froen, ob den Text vum Règlement grand-ducal prett ass, fir dass dëst Gesetz dann och kann adaptéiert ginn. Dat leeft jo da fir déi nächst Demandes de subsides, dass de Règlement grand-ducal dobäi net vergiess gëtt.

Ech brénge selbstverständlech zu dësem Text den Accord vun der Demokratescher Partei, vu menger Fraktioun, mä ech wëll awer nach op eppes opmierksam maachen, an d'Madame Stein huet et uge-

schnidden, dat ass, dass duerch déi nei Dispositiounen elo 40 Lëtzebuerger Studenten net méi kënnen vun deene Subsiden oder Bourssé profitéieren. Dat ass e Präis, dee mer musse bezuelen, an et steet jo och am Rapport, dass ee géing no pragmatesche Léisunge sichen.

Et ka sinn, dass an Zukunft d'Zuel vun deene Studenten, Lëtzebuerger Studenten, déi net kënnen heivunner bénéficiéieren, an d'Luucht géing goen duerch méi Mobilitéit vun den Elteren. D'Grenze ginn ëmmer méi op, d'Leit loossen sech am Ausland nidden, d'Kanner liewe mat hiren Elteren dann am Ausland, hunn awer d'Lëtzebuerger Nationalitéit, hunn nach all Liene mat Lëtzebuerg. Dofir géing ech bieden, dass een dat soll am A behalen an d'Evolution vun deenen Demandé kucken, net dass déi eidel ausginn. Dat war jo och net de Sënn vun deem, wat mer hei wollte maachen, mä mir hunn dësen Text missen adaptéieren, well den Droit communautaire dat esou virgesäit.

Mat deene Remarquen, Här President, wollt ech dann nach eng kéier ënnersträichen, dass ech der Madame Rapporteur wëll félicitéieren an dass ech den Accord vun der DP-Fraktioun bréngen.

Ech soen lech Merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Merci, Madame Brasseur. D'Wuert huet elo déi honorabel Madame Claudia Dall'Agnol.

Mme Claudia Dall'Agnol (LSAP).- Merci, Här President. Madame Statsssekretärin, Dir Dammen an Dir Härren, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir d'éischt emol Merci der Rapportrice fir hire kompletten an exzellente Rapport. Si huet jo elo just hei mëndlech, awer och am schrëftleche Bericht déi wichtegst Punkten, déi mer an der Kommissioun diskutéiert hunn, erëmginn, an dofir keng Angscht, ech erspueen lech dann eng Widerhuelung vun deem Ganzen. Datselwecht géllt och fir de System vun de Subsiden am Allgemengen, vu datt meng Virriednerin jo och am Detail heirop agaangen ass.

Wéi ech perséinlech de Projet de loi 5407 gelies hunn, du koume mer awer direkt e puer Froen, an ech hunn do profitéiert, via Question parlementaire, direkt, nach ier mer et um Ordre du jour vun der Kommissioun haten, d'Äntworten heirop gewuer ze ginn.

Et waren dat d'Chifferen, dat heescht: Wéi vill Studenten a Studentinne sinn iwwerhaupt betrafft vun dëser Ëmännerung? Wéi ass et mat deene Studentinnen a Studenten, déi elo schonns amgang sinn ze studéieren ënnert dem Regime vum Gesetz vun 2000? Wéi geet et mat deene weider? A schlussendlech huet mech och nach interesséiert, wéi mer deene Studentinnen a Studenten, déi dann elo eben direkt vun dësem Projet de loi géinge betrafft ginn, hëllefen, hir Studien ënnert deene gudder finanzieller Konditiounen, déi mer hinne jo awer am Ufank versprach haten, zu Enn ze féieren.

Au contraire zu menger Virriednerin hunn ech dann och d'Äntworten op meng Froe kritt. Dat heescht am Kloertext, meng Fraktiounskolleeginnen a -kolleegen...

Mme Anne Brasseur (DP).- Dir hat méi Chance wéi ech.

M. Alex Bodry (LSAP).- Dat hänkt vun der Partei of. Si ass besser ugesi wéi Dir.

Mme Claudia Dall'Agnol (LSAP).- Dat kann eng Erklärung sinn, Här Bodry.

Dat heescht am Kloertext, meng Fraktiounskolleeginnen a -kolleegen esou wéi ech selwer hunn eben net nëmmen duerch déi schrëftlech Äntwerte vum Minister, mä och komplementar - an d'Madame Stein huet et gesot - duerch d'Diskussiounen an der Kommissioun, déi Der jo an deem schrëftleche Rapport och erëmfant, alleguerten déi néideg Informatiounen kritt.

Et ass och an der Press an de leschten Deeg méi wéi genuch op dëse Projet de loi agaange ginn, esou datt eben och d'Populatioun am Virfeld informéiert konnt ginn. An och hei sinn déi Äntwerten, déi ech dann op meng Question parlementaire kritt hunn, alleguerten erëmkomm, nämlech datt et sech vun deene 6.886 Studentinnen a Studenten, fir prezis ze sinn, am Total op 40 géing beschränken, déi da vun dësem Projet betrafft géinge ginn.

De Ministère selwer wëllt sech jo dann och mat deene Concernéierte perséinlech a Verbindung setzen, fir mat hinne no Léisungen ze sichen, fir datt eben esou keng Härtefäll géifen entstoën. Domat waren eis Bedenken zu deem Projet de loi beseitegt, an ech géing da vun der Geleeënheet profitéieren, fir den Accord vu menger Fraktioun zu dësem Projet de loi ze ginn.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Merci, Madame Dall'Agnol. D'Wuert huet elo den honorabelen Här Adam.

M. Claude Adam (DÉI GRÉNG).- Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech soen der Madame Stein Merci fir hiren exzellente Rapport. Déi gréng Fraktioun wäert dëse Projet och stëmmen. Ech rappeléieren nach eng kéier, et ass am Fond geholl just e Gesetz mat engem eenzege Artikel, dee mer stëmmen. Et ass eng Upassung, déi ebe vun där europäescher Gesetzgebung aus gefuerdert ginn ass.

Déi lëtzebuergesch Ënnerstëtzung vun de Studenten ass eng ganz grousszügig. Dat fanne mir gutt, dat ass wonnerbar. Et wier vläicht awer och flott, wann eis Beméiungen oder d'Beméiunge vun der Regierung géingen an d'Hisiicht goen, fir méi eng grouss europäesch Konformitéit ze kréie vun alleguerten deenen Hëllefen, déi do sinn. Lëtzebuerg ass exemplaresch, eis Bourssé kënnen mat an d'Ausland geholl ginn, wat jo logesch ass. Mir hunn eréischt ganz kuerz eng eegen Uni, eis Lëtzebuerger Studente mussen och kënnen an d'Ausland goen. Et wier ganz flott, wann eis Nopeschlänner och géinge Beméiunge maachen, datt hir Bourssé gradesou transférabel gi wéi eis.

Merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Den Här Henckes huet d'Wuert.

M. Jacques-Yves Henckes (ADR).- Merci, Här President. Ech wëll och direkt der Rapportrice, der Madame Stein, Merci soen. Si huet hei ganz détailléiert d'Problematik opgeworf, déi mer hu missen iwwert de Wee vum Gesetz léisen, an domadder wëll ech och den Accord vun der ADR-Fraktioun zu dësem Gesetzesprojet bréngen.

Mä erlaabt mer awer, Här President, an e puer Wieder ze verrichte wéi eng Problemer net duerch d'Gesetzgebung geléist sinn a wou mer musse kucke fir eng Léisung ze sichen. Ech ginn zwee Beispiller un: déi Leit, déi Pilot wëlle léieren, an déi Leit, déi an Eliteschoulen, an Haute-École wëlle goen.

D'Piloten, wann ee wëllt esou Studië maachen, da läit d'Aschreibungstax pro Joer bei 50.000 Eu-

ro. Dat ass eng considérabel Zomm an dat gëtt net als Études universitaires ugesinn, obwuel all Kéiers eng Première gefrot gëtt, an et gi keng Hëllefen d'aucune sorte beim Lëtzebuerger Stat fir dee Problem do unzegoen. Or, mir brauchen awer Piloten, mir brauchen awer Leit, déi sech an deene Saachen ausbilden, an do gëtt et keng staatlech Hëllef.

Datselwecht géllt och fir déi Leit, déi an Hautes écoles oder an Eliteschoule ginn. Dat sinn déi Schoulen, déi alleguerte meeschtens privat sinn, mä wou eng ganz staark Selektioun ass. Ech weess vun enger Schoul, wou tëschent 7.000 an 8.000 Kandidaten sech mellen. Si huelen der 250. Mir hunn do regelméisseg ee bis zwee Lëtzebuerger derbäi. Déi Schoule sinn haaptsächlech a Frankräich, an Däitschland, an England an och an Amerika, fir och nëmmen déi ze nennen, an déi Frais d'inscription annuels leie bei 10.000 bis 20.000 Euro d'Joer, an och do gëtt et keng spezifesch Hëllef, fir deem entgéintzotrieden.

(M. Lucien Weiler reprend la Présidence)

Do ass dann du versicht gi fir iwwert de Wee weinstens vum Abatement pour charges extraordinaires iwwert de Steuerwee kënnen deem Rechnung ze droen. Or, do huet d'Steieradministratioun gesot a geschriwwen, datt d'Regierung gesot huet, dat wier net méi eng Charge extraordinaire an datt dat doten also net méi dierf steuerlech deductibel sinn.

Ech muss soen, do verstinn ech et net méi. Dee steuerlechen Abatement betrëfft natierlech nëmmen déi Leit, déi Steiere bezuelen, mä et schéngt mer awer wichteg ze sinn, datt weinstens dee Moyen do kënn iwwer en einfache Bréif un d'Steieradministratioun geléist ginn, datt esou Chargë misste weinstens vun de Steieren deductibel sinn. Datselwecht géllt och fir d'Piloten.

Dat hëlleft natierlech deene Leit net, déi keng Steiere bezuelen oder wéineg Steiere bezuelen. An dofir mengen ech, misst sech d'Regierung iwwerleeën, ob se do net iwwert de Wee vun engem Gesetz oder iwwer aner Weeër - och nach de Wee vum Subsid, dat heescht vun enger Allocatioun - kënnst nosichen. Do besti Problemer. Ech wollt op déi Saach opmierksam maachen, well eng etlech Lëtzebuerger Familjen an eng etlech Lëtzebuerger dann domadder Schwierigkeeten hunn.

Deen zweete Punkt, deen ech wollt ugoen, dat ass d'Problematik vun de Prêts remboursables. Wéi d'Gesetz iwwert d'Prêts remboursables fir d'éischte kéier festgehalen ginn ass, ass gesot ginn, d'Taux interbancaires louche bei 5% an et ass gesot ginn, mir huelen den Taux interbancaire plus eng Marge vun 0,15%. Dat war och deen Ablack esou richtig. An der Tëschenzäit sinn d'Tauxë gefall. D'Tauxë leien elo bei 2% an eppes plus déi Marge, déi de Banken als Marge bénéficiaire a fir d'Frais administratifs ze decken zougestane gëtt, an de Stat spuert also, wann een dat kann esou soen, eng ronn 3% op dem Taux global, deen e muss rembourséieren.

An d'Fro, déi ech gestallt hat an op déi ech leider vum zoustännege Minister eng negativ Äntwert kritt hunn, dat ass fir ze soen, datt et net richtig wier fir elo d'Gesetz ze änneren an et misst bei deene Montantë bleiwen. Ech mengen awer, datt ee vläicht misst op den Null-Prozent-Taux erfroen. Woufir? Well mer gesinn, datt eng etlech Studentinnen a Studenten awer d'Prëten an d'Montanten an de Prëten accumuléieren, haaptsächlech déi, déi Medezinsstudente sinn, déi also eng sechs, néng, zwielef Joer studéieren. Do muss ee sech d'Fro stellen, ob déi Reglementatioun net sollt revidéiert ginn.

Ech géing och do d'Regierung bieden, datt se sech där Saach nach eng Kéier soll unhuelen, ob se net vläicht verschidde Modalitéite weinstens sollt virgesi fir déi Leit, déi gréisser a länger Studië musse maachen, dass net herno eng Zomm sech accumuléiert, déi fir de Remboursement laang Joren dauert an déi ganz vill Schwieregkeete fir déi Studentinnen a Studente bedeit.

Dat gesot, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, nach eng Kéier den Accord vun der ADR-Fraktioun zu dësem Gesetzesprojet.

M. le Président. - Merci, Här Henckes. Domat ass d'Debatt ofgeschloss. D'Wuert huet elo fir d'Regierung d'Madame Statsssekretärin Octavie Modert.

Mme Octavie Modert, Secrétaire d'État à la Culture, à l'Enseignement supérieur et à la Recherche. - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ëmmer méi muss een d'Studéieren an d'Héichschoulstudien am europäesche Kontext gesinn. Dat ass och den Hannergrond vun deem Gesetz, wat mir elo diskutéieren.

(Nuisances sonores)

Och d'Schafung vun der Uni Lëtzebuerg fënnt hir Ursaach an dësem Ëmfeld, wou et jo fir Lëtzebuerg gegollt huet souwuel sech ze positionéieren, wéi och Säint dozou bäizedroen zu der Wëssensgesellschaft, vun där mer alleguerte schwätzen an déi mer gären hei an Europa mat méi Liewe fëlle géifen.

An dësem europäesche Kader also gesi mer des Ännerung vum Gesetz iwwert Héichschoulbäihëllef, iwwert dat mer haut diskutéieren, an zu deem ech der Madame Rapportéerin villmools Merci wëll soe fir hir Aarbecht, gradesou wéi och fir d'Bäiträg vun deene Riedner, déi no hir komm sinn.

Wa mir soen europäesche Kader fir dëst Gesetz, da sinn et eigentlech dräi Prinzipien, déi mer dozou afalen an déi dobäi wichteg sinn. Dat ass éischstens d'Mobilitéit vun de Studenten. Dat ass zweetens d'Portabilitéit vun de Bourssen an de Studiëbäihëllef vum engem Land an dat anert. An dat ass drëtens natierlech, an deem Kontext hei ëmsou méi, dee communautäre Prinzip vun der Gläichbehandlung an der Gläichstellung vun allen europäesche Bierger.

An duerch dee Prinzip hu mer misen eng Residenzklausel aféiere fir jiddferen, Lëtzebuerger sougutt wéi Auslänner, an eist Gesetz vun de Studiëbäihëllef mat sengem generéise System, fir weiderhin esou wäit wéi méiglech eise generéise Regime vu Subsidebäihëllefen, Bourssen, Prëten, Abschreibungskäschten - well déi ginn nämlech och zu engem Deel doriwuer subsidiéiert - fir Héichschoulstudië kënnen bäizebehalen.

De Beweis, datt mer weiderhi generéis sinn, wëlle bleiwen an och kënnen bleiwen, dat ass, datt vun deene mëttlerweil bal 7.000 Bénéficiairë vun eiseem Gesetz aus dem Joer 2000 iwwert d'Aides financières pour études supérieures knapps 0,5% ewechfalen duerch déi nei Bedéngungen. Déi Leit wärten awer alleguer, wéi et scho gesot ginn ass, systematesch kontaktéiert ginn.

Déi zweet Bemierkung, déi ech dozou muss maachen, ass, datt am Ausland a bal sämtlechen europäesche Länner d'Bourssen net portabel sinn. Dat heescht, et kann een net, wann een an engem Land wunnt, souguer d'Nationalitéit vun deem Land huet - heiansdo ass esouguer dat erfuerdert -, seng Bourse, déi een do géif kënnen kréien, mathuelen, wann een dann an een anert Land géif studéiere goen.

Dee System vu Portabilitéit, dee mir hei zu Lëtzebuerg hunn, dee sech bei eis selbstverständlech erkläert an dee mir och weider wëlle bäibehalen, deem hunn nach just

déi nordesch Länner plus Irland. Allerdéngs hunn déi dofir och eng Clause de résidence ageschriwwen an hiert Gesetz.

Firwat ass eist Gesetz esou generéis? Mä et ass scho gesot gi virdrun, well héich, ganz héich Betrag dra sti fir d'Bäihëllef. Mir wëlle weiderhin et erméiglechen, Studien am Ausland kënnen ze maachen, gradesou wéi et eis onbedéngt um Häerz läit, datt vill Leit kënnen studéiere goen. Eis Bäihëllef sinn héich. Mä si sollen awer net iwwerméisseg héich sinn. Mir si warscheinlech dat Land an Europa, wat déi héchste Betrag virgesäit. Derbäi kënn nach e System, wou ee kann d'Frais d'inscription iwwerholl kréien, zu 50% Bourse an zu 50% Prêt, bis zu engem bestëmmtene Betrag, well hei kann een awer net iwwerméisseg iwwert gewësse Plafongen erausgoen. Mir leie schliesslech schoonn extrem héich.

Zweetens si mer generéis, wéi ech et scho gesot hunn, well mer d'Transférabilitéit, d'Portabilitéit vun de Boursses virgesinn. Een, deen hei am Land wunnt - mir maachen also net eng Fro vun Nationalitéit, mä eng Fro vu Résidence dran -, dee ka seng Bourse mat virunhuelen an egal wéi ee Land e studéiere geet an och egal a wéi vill Länner noeneen hie studéiere geet. Dat gëtt et soss néierens! Mir hunn also missen dëse Punkt e bëssen änneren, fir weiderhin esou grousszügig kënnen ëmzegoe mat dësem Gesetz.

Wann een haut vun europäeschem Wëssensraum a Wëssensgesellschaft schwätzt, da muss een an deem Kontext hei natierlech de Prozess vu Bologna uschwätzen. An an dësem Prozess ass eng ganz wichteg Komponent, wat sech dann erëm op dëst Gesetz hei beziit, nämlech déi vun der Mobilitéit vu Studenten, déi mer generell wëlle fördern.

D'Studente musse kënnen sécher sinn, datt wa se vun engem Land an dat anert studéiere ginn, si och déi jeeweileg Studienzyklen unerkannt kréien. Fir d'Mobilitéit vun de Studenten ze fördern ass natierlech e wichtegt Element dat vun der Transférabilitéit vun de Bourssen, wou mir och wëlles hunn ze probéieren, dat weidergedriwwen ze kréien ënnert eiser Présidence um Niveau vun den Héichschoulministère vun de 40 Memberlänner vum Bologna-Prozess.

(Nuisances sonores)

Mir hunn trotzdeem ëmmer fonnt, datt europäesche Raum och en Esprit d'ouverture muss bedeuten an datt mer dat dofir esou hunn.

Dofir, Dir Dammen an Dir Hären, Här President, si mer hei mat engem eenzelnen Artikel an engem Text, dee vläicht méi restriktiv kléngt wéi en am Endeffekt ass, op ee Wee gaangen, fir kënnen esou héich wéi méiglech weiderhin dozou bäizedroen, datt d'Studenten et erméiglecht kréien, hir Universitätsstudien ouni Schwieregkeeten net nëmmen zu Lëtzebuerg, mä och a besonnesch am Ausland kënnen ze absolvéieren.

Mir wärte selbstverständlech d'Entwécklung am A behalen, iwwert déi nächst Joren hin, fir ze gesinn, ob aner Dispositiounen néideg sinn.

(Nuisances sonores)

Mä d'Regierung fënnt et och normal, datt e Lien mat Lëtzebuerg muss bestoen, fir dee Student, deen de Benefiss vun eisen Héichschoulhëllefem ufreet.

Déi Leit, déi guer net méi hei wunnen, déi mussen natierlech iergendwéi akzeptéieren, datt se net grad nëmmen de Virdeel vun hiren zwou Situatiounen kënnen huelen. Mä déi Fro do stellt sech sécherlech net an deenen nächsten zéng, fofzéng Joer.

Selbstverständlech wärte mer och de Règlement grand-ducal zu deem Text hei adaptéieren. Wann

d'Gesetz elo gestëmmt ass, huele mer eis deen direkt op de Leescht. Domadder wëll ech lech Merci soen, datt mat dësem Text e Bäitrag konnt gemaach gi fir weiderhin eng héich Qualitéit vu Studien an Héichschoulstudien zu Lëtzebuerg. Mir wëllen net attraktiv sinn, well mer héich Bourssen hunn, mä mir wëllen attraktiv sinn, well mer gutt qualifizéiert Studenten hunn oder well mer eng gutt Uni hunn, an dofir soen ech lech Merci fir Är Ënnerstëtzung.

M. le Président. - Merci, Madame Statsssekretärin. Domat ass d'Diskussioun ofgeschloss. Mir kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 5407.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi ass eestëmmeg ugehall mat 60 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank (par Mme Martine Stein-Mergen), Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen (par M. Patrick Santer), MM. Marcel Glesener, Norbert Hupert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers (par M. Marcel Sauber), Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Marco Schank (par M. Fred Sunnen), Marc Spautz, Mmes Nelly Stein, Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err (par M. Roger Negri), MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Mme Lydia Mutsch (par M. Alex Bodry), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz (par M. Roland Schreiner);

MM. Xavier Bettel, Niki Bettendorf (par M. Xavier Bettel), Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch (par M. Claude Meisch), MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger (par M. Emile Calmes), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Felix Braz, Camille Gira (par M. Henri Kox), Jean Huss (par M. Claude Adam), Henri Kox et Mme Viviane Loschetter (par M. François Bausch);

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling (par M. Jacques-Yves Henckes), Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Mir kommen dann zum Projet de loi 5042, d'Diskussioun iwwert déi europäesch Charta vun de Regionalsproochen. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Ageschriww si bis elo d'Madame Brasseur an déi Häre Fayot, Adam an Henckes. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här Fred Sunnen. Här Sunnen, Dir hutt d'Wuert.

3. 5042 - Projet de loi portant approbation de la Charte européenne des langues régionales ou minoritaires, faite à Strasbourg, le 5 novembre 1992

Rapport de la Commission de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de la Culture

M. Fred Sunnen (CSV), rapporteur. - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi Charta, mat där mer befaasst sinn, ass de 5. November 1992 ënnerzeechent a bis haut vun enger ganzer Partie Länner aus der EU ratifizéiert ginn. Dorënner falen ënner anerem Finnland, Ungarn, Holland, Däitschland, Dänemark, Spuenien, Éisträich, Slowenien, dat Vereent Kinneksräich an d'Slowakei. Et sinn zum Deel déi Länner, wou niewent der offizieller Amtssprooch nach aner Sprooch geschwat a geschriww ginn. Als Beispiller zitieren ech dat Baskesch an dat Katalanescht a Spuenien, russesch a schwedesch a Finnland, déi däitsch Sprooch, déi zum Deel am Süde vun Dänemark geschwat gëtt oder déi walisches Sprooch an England.

Déi europäesch Charta iwwert déi regional a minoritär Sprooch vum 1992 gesäit eng ganz Partie Mesurë vir fir de Gebrauch an d'Unerkennung vun dëse Sproochen am öffentleche Liewen ze fördern, dat heescht an de Verwaltungen, bei Dängschtleschtungen, am Enseignement, an der Justice, am Medien- a Kulturberäich, am wirtschaftlechen a sozialen Ëmfeld a bäi grenziwwerschreidenden an zwëschestaatleche Kontakter.

Wéi definéiert den Text elo eng regional oder eng minoritär Sprooch? Eng regional oder minoritär Sprooch ass eng Sprooch, déi sech vun der offizieller Sprooch vun engem Land ënnerscheet an déi vun enger Communautéit an enger bestëmmter Regioun praktizéiert gëtt, déi zueleméisseg méi kleng ass wéi de Rescht vun der Bevëlkerung. Dialekter vun der offizieller Sprooch falen net ënnert dës Kategorie.

All Stat, deen d'Charta ënnerschriwwen huet, ass opgefuerdert, fir dës Sproochen an déi betrafte Regiounen ze definéieren a fir konkret Protectiounsmoossnamen an d'Weeër ze leeden. De Lëtzebuerger Kontext gëtt duerch de virleien- de Projet net beréiert, well dat Lëtzebuerger de Kritären aus dem Artikel 1 vun der Charta net entsprécht.

Op där anerer Säit si weder déi franséisch, nach déi däitsch Sprooch regional oder minoritär Sproochen, oder Sproochen, déi manner verbreet sinn. D'Sproochegesetz vum 24. Februar 1984 gebraucht den Ausdrock Langue officielle net, mä seet, datt d'Lëtzebuergesch déi national Sprooch vun de Lëtzebuerger ass, datt déi legislativ Texter op franséisch opgesat sinn an datt um Niveau vun de staatleche Verwaltungen souwuel déi Lëtzebuerger, wéi och déi däitsch a franséisch Sprooch benotzt kënnen ginn. Well d'Lëtzebuerger geschicht am ganze Land geschwat gëtt a quasi d'Mammesprooch vun där ganzer Bevëlkerung ass, kann een net behaapten, datt eis Nationalsprooch an enger défavoriséierter Situatioun par rapport zum Däitschen oder Franséische steet.

Eise Sproochekontext ass een anere wéi a verschidden anere Staten an Europa, wou déi regional oder minoritär Sproochen e wichtige kulturelle Facteur beim Identitéitsfanne vun enger Regioun duerstellen a weiderhin zu kontroverséierten Debatte féiere wärten. Trotzdeem ka Lëtzebuerg d'Objektiver vun där Charta ënnerschreien.

De Gesetzesprojet, deen eis haut beschäftegt, ass de 25. Oktober 2002 vun der deemoleger Ausseministesche Lydie Polfer an der Chamber abruecht ginn. De Statsrot huet a sengem favorabelen Avis vum 30. März 2004 gréng Luucht ginn. An der zoustänneger Kommissioun gouf de Projet an zwou Sitzunge vum 28. Oktober 2004 respektiv vum 3. Februar 2005 analyséiert. De schrëftleche Rapport ass de 16. Februar eestëmmeg adoptéiert ginn. An der Kulturkommissioun ass dëse Projet op keng gréisser Oppositioun gestouss. Ech géif lech dofir also bieden,

esou wéi ech dat heimat fir meng Fraktioun maachen, dem Text Är Zoustëmmung ze ginn.

Ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet.

M. le Président. - Merci, Här Rapporteur. Als éischt Riednerin ass déi honorabel Madame Anne Brasseur ageschriwwen.

Discussion générale

Mme Anne Brasseur (DP). - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Rapporteur huet elo grad gesot, wa mer hei d'Approbatioun ginn, dann huet dat awer fir Lëtzebuerg keng Bedeutung, well Lëtzebuerg ass vun dësen Texter net beträff, well mir hei zu Lëtzebuerg laut Definitioun vum Conseil de l'Europe keng Langue minoritaire hunn.

Mir stëmmen also dësen Text oder mir ginn ons Approbatioun dozou aus Solidaritéit mat all deenen anere Länner, wou Problemer bestinn, wat d'Langues minoritaires ubelaangt. Ech mengen, dat ass och gutt esou an et ass och wichteg, well d'Sprooch e Lien ass mat der eegener Identitéit; d'Sprooch ass d'Instrument, d'Ausdrocksweis vun enger Kultur an dat därerf net verluer goen. An dofir muss mer all déi Ustengungen, déi an dësem Kader geschéien, och ënnerstëtzen.

Hei zu Lëtzebuerg hu mer eng extra Situatioun, well mer jo dräi Sproochen an onsem Gesetz definéiert hunn, an et ass richtig, esou wéi et souwuel am Exposé des motifs steet wéi och am Rapport vun der Kommissioun, dass mer hei zu Lëtzebuerg lëtzebuergeresch als Ëmgangssprooch hunn. Allerdéngs muss ee sech d'Fro stellen, wann d'Evolutioun esou virugeet wéi mer dat bis elo hunn, an déi Diskussioun hate mer mam Här Minister an der Kommissioun, dass mer müssen oppassen, dass mer net zu Ilotë komme vu Leit, déi sech ofgrenzen duerch d'Sprooch. Well d'Sprooch muss d'Vebindungsstéck sinn tëschent all deenen, déi un enger Sociéitéit deelhuelen, an d'Sprooch ass d'Instrument vun der Integratioun.

Dunn ass an der Diskussioun sech d'Fro gestallt ginn, ob dann net eng Kéier d'Sprooch vum den Immigranten, déi hei ausgeschloss sinn, mä wa se an der Zäit esou evoluéieren an den Impakt esou grouss gëtt, ob déi dann net géingen heidrënner falen?

Ech stelle mer eng aner Fro: Wann d'Lëtzebuergeresch eng Kéier géif minoritär ginn op onsem Territoire, ob d'Lëtzebuerger Sprooch dann net misst protégéiert ginn aux termes vun deenen heiten Texter?

Ech wëll hei net den Däiwel un d'Wand molen, mä mir müssen drop oppassen, dass d'Lëtzebuerger Sprooch, an dat ass eng Obligatioun fir ons all, erhale bleift an dass dat wierklech d'Kommunikationssprooch tëschent ons ass. An net nëmmen tëschent ons als Lëtzebuerger, mä dass et d'Hauptkommunikationssprooch ass vun all deene Leit, déi hei liewen, a vun all deene Leit, déi hei schaffen.

Well wa mer dat net maachen, dann hu mer ëmmer méi en Niewenteneen, och eleng bedéngt duerch d'Sproochen, an dat ass net gutt fir d'Entwécklung vun onser Sociétéit. Dat ass net gutt fir d'Kohesioun, well fir eng Cohésion sociale ze kréien, muss ee sech verstännege kënnen, an d'Verstännegung geet nun eemol iwwert d'Sprooch.

Mä mir sinn nach net op deem Punkt wou lëtzebuergeresch dann als Langue minoritaire géing ugesi ginn, an dofir muss mer all Ustengunge maachen an déi si jo och amgang, fir dass Lëtzebuergeresch als Sprooch weider diffusiéiert gëtt duerch Coursen, déi organiséiert ginn. An am Centre de Langues beispillsweis sinn déi Coursen heiansdo ausgebucht gewiescht. Et sinn och Ustengunge